

ЛІДЕРСЬКІ ЯКОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА

Кирик Олена

*студентка 2 року навчання, спеціальності 011 «Педагогіка вищої школи»,
Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ,
Україна)*

*Діра Надія, наукова керівниця – докторка філософії PhD 011, асистентка
кафедри педагогіки, Національний університет біоресурсів
і природокористування України (м. Київ, Україна)*

Педагогічна діяльність включає в себе не тільки передачу інформації, але вимагає також наявності харизми та розвинутих лідерських якостей для успішного виконання педагогічних завдань.

Лідер є важливою частиною системи і грає роль в її динаміці. Він допомагає іншим до ентузіазму, сприяє реалізації свого майбутнього та сприяє адаптації до змінного успішного проходження через інші етапи діяльності. Лідер мотивує людей до досягнення завдань та до нових викликів.

Лідерство передовими дослідниками розглядається як процес і характеристика якостей особистості одночасно. Як процес, він включає застосування механізмів впливу для встановлення мети та стимулювання поведінки цілої групи чи організації. Як характеристика, лідерство представляє собою сукупність рис особистості, яка починає викладацьку діяльність. Цей стиль може бути авторитарним, ліберальним або демократичним і відобразитися в способі управління та спілкуванні зі студентами або колегами.

Педагоги відрізняються за стилем викладання. Авторитарний педагог сильно централізує владу, використовує екологічні рішення самостійно, обмежує контакти зі студентами або колегами і вимагає виконання своїх вказівок беззаперечно. Демократичний педагог надає більшої самостійності учням чи колегам, залучивши їх до процесу прийняття рішень, створює умови для

ефективної роботи і справедливо оцінює зусилля, ставлячись з повагою та піклуванням [1].

Таким чином, дослідження та розуміння цих аспектів сприяє покращенню якості навчання та спілкування і продукує формування лідерських позицій в освітній галузі.

Демократичний педагог вважає за важливе регулярне та відкрите інформування учнів чи колег про розвиток та майбутні можливості групи. Він орієнтується на потенціал кожної особистості та підтримує її бажання реалізувати свої інтелектуальні та професійні можливості [2].

Педагог ліберального типу, натомість, виявляє пасивність у своїй роботі та не виявляє ініціативи. Він чекає на вказівки та не бажає брати на себе відповідальність за прийняті рішення та їх наслідки. Цей тип педагога недостатньо втручається в справу учнів чи колег і виявляє обмежену активність, в основному виступаючи як посередник у відносинах з іншими групами.

У взаємодії з учнями чи колегами педагог ліберального типу володіє ввічливими та доброзичливими ставленнями, демонструє повагу та намагається допомогти у вирішенні їх проблем. Він готовий вислуховувати критику та пропозиції, але, як правило, не здатен реалізувати ці ідеї в житті [3].

В 1980-х роках, Дж. Каузес та Б. Познер розробили концепцію педагогічного лідерства, зосереджуючи увагу на конкретних діях та вчинках відомих лідерів. Вони визначили п'ять ключових аспектів, які об'єднують певні моделі поведінки: 1) замість прямого керування, підкреслювати важливість спільного бачення; 2) надихати та надавати натхнення, а не лише мотивувати, визнавати досягнення та адекватно винагороджувати тих, хто їх досягає; 3) спрямовувати своїх підлеглих на майбутнє, залучаючи якнайбільше послідовників; 4) дати можливість іншим проявити свою здатність, підтримувати співпрацю та сприяти розвитку індивідуальних якостей наступників; 5) надихати людей особистим прикладом та направляти їхні зусилля на досягнення чітких результатів [4].

Цим принципам І.А. Зязюн додав один: «викладач повинен бути не тільки майстром у зацікавлених студентів своєю дисципліною, але й експертом у розвитку їх дослідницьких навичок».

Педагог, який бажає працювати максимально ефективно та забезпечувати найбільший позитивний вплив від своєї роботи зі студентами, не повинен обмежувати себе одним стилем лідерства протягом усієї своєї кар'єри. Він повинен володіти більшими стилями навчання, методами впливу та контролю, і вміти вибирати належний стиль, орієнтований на конкретний контекст та доречність ситуації [2].

Отже, можемо підсумувати, що лідерські якості є важливою складовою професійної компетентності педагога і впливають на ефективність його роботи та взаємодію зі студентами, колегами та іншими учасниками освітнього процесу. За рахунок добре розвинутих лідерських якостей педагог здатен реалізувати себе у різних ракурсах, зокрема у відповідальності, оскільки педагог повинен бути відповідальним за свої рішення і дії. Це включає в себе ретельне планування та дбайливе виконання освітнього навантаження, контроль над своєю діяльністю та прийняття відповідальності за результати навчання здобувачів [3].

Також, немало важливим аспектом вдалої педагогічної діяльності є розвинута емпатія. Педагог повинен розуміти почуття та потреби тих, кого навчає. Емпатія підтримки педагогів створює сприятливу атмосферу для навчання, розвитку стосунків та ефективного вирішення конфліктів.

Здатність спілкуватися та взаємодіяти з учнями, батьками та колегами важлива для успішної роботи педагога. Він повинен вміти чітко висловлювати свої ідеї, слухати інші та сприяти взаєморозумінню.

Педагог повинен мати певну освітянську місію та вести своїх учнів до досягнення конкретних цілей. Він повинен бути прикладом та надихати інших до саморозвитку та самовдосконалення [1].

Педагоги-лідери вміють аналізувати складну ситуацію, виявляти проблеми та знаходити ефективні шляхи їх вирішення. Вони не вагаються у прийнятті важких рішень.

Також педагоги повинні бути здатні працювати в команді та співпрацювати з іншими викладачами для досягнення спільних цілей.

Лідерські педагоги повинні бути готовими до адаптації своїх методів та підходів до конкретних ситуацій та вміти вносити корективи у вже існуючі сценарії подій [4].

Отже, достатньо розвинуті лідерські якості роблять педагога більш успішним у досягненнях навчальних та виховних цілей, а також сприяють підвищенню якості освіти та розвитку студентів. Також, ці особистісні якості педагога сприяють розвитку їх учнів, підтримуючи їхні інтереси, виявляючи їх здібності та надаючи можливості для самовираження.

Список використаних джерел:

1. Основи практичної психології / В. Панок, Н. Чепелева, Т. Титаренко. – К. : Либідь, 2001. – 534 с.
2. Товканець О. Концепція лідерства в освітньому менеджменті. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія : Педагогіка та психологія. 2018. № 2 (8). С. 39–43.
3. Єрмоленко А.Б. Сучасна модель розвитку лідерської компетентності педагогічних працівників професійної освіти в системі підвищення кваліфікації. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки. 2021. Вип. 1 (45). С. 205-213
4. Сидоренко В.В. Розвиток професійної компетентності сучасного педагога в умовах відкритої освіти: кластерний аналіз. Професійна компетентність педагога в умовах оновленого змісту освіти та вимог ринку праці: зб. матеріалів доп. учасн. III регіональної науково-практична конференції. Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2017. С.8 – 17

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет
Рада молодих учених гуманітарно-педагогічного факультету
Рада аспірантів гуманітарно-педагогічного факультету
Студентська організація гуманітарно-педагогічного факультету
ЗА ПІДТРИМКИ СПІЛКИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ НУБІП УКРАЇНИ,
EURODOC, РАДИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ТА РАДИ МОЛОДИХ УЧЕНИХ НАПН УКРАЇНИ

«СУЧАСНІ ГУМАНІТАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ МОЛОДИХ
НАУКОВЦІВ У ГЛОБАЛІЗАЦІЙНОМУ СВІТІ:
ВИКЛИКИ, ІННОВАЦІЇ, БЕЗПЕКА»

Матеріали міжнародної очно-дистанційної науково-
практичної конференції молодих вчених

6-7 листопада 2023 року
Частина 1

КИЇВ-2023

УДК 159.9:316:37:81

С 90

Сучасні гуманітарні дослідження молодих науковців у глобалізаційному світі: виклики, інновації, безпека: Тези міжнародної очно-дистанційної науково-практичної конференції молодих вчених (6-7 листопада 2023 р.) [у 2-х ч.] /За заг.ред. О.М. Прохорчука. – К., 2023. Ч.1.-233с.

Рекомендовано до друку

Вченою радою Гуманітарно-педагогічного факультету

(Протокол №6 від 17.11.2023)